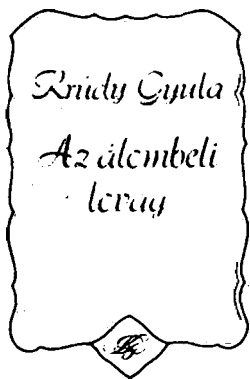

Könyv

AZ ÁLOMBELI LOVAG

Krúdy Gyula válogatott elbeszélései (1909–1911)

Ezekben az években Krúdy először megtalálja önmagát, azután megtalálja Szindbádot. Először — persze, nem teljesen; és ez így jó — kiszabadul a fölnevelő mikszáthi próza bűvköréből, és saját hangjára lel. Amelynél sajátabb hang ha van is irodalmunkban, nekem az már sok, az már túlzás, nekem az már modorosság. Azután megleli azt az alteregóját, a nagyszerű szárazföldi hajóst, a lelkek vizein hajózót, a testek kikötőibe szállót, étkek és ölek ízeinek oly inyenc élvezőjét, aki olykor maga is volt és aki mindig szeretett volna lenni. Mert ne feledjük, hogy a Szindbád-titok ez: hogy sok

van benne a megvalósítottból, de szemérmetlenül sok van benne a csak vágyottból is. Megélt és megírt sajátos, aligha ismételhető módon vegyül itt — és keveredik a csak megálmodottal. Krúdy igazán maximálisan „valósította meg önmagát” — nálánál is jobban talán csak Ady —, de igazán írásaiban élt, élhetett csak; élte, élhette csak ki magát. S elképzelem: hogyan írna ma, amikor az álszemérem mindjobban tűnik, és az irodalom olykor szinte tobzódik a szexualitás feltárásában. Hiszen minduntalan görcs fogta a tollát, amikor csókról, ölelésről, „ölekezésről” írt; érzik, mily gúzsbaverten vigyáz: kényszerűen homályos, több értelmű, szolid szavai mennyire nem fedik mindazt, amit tud és leírni szeretne a szeretkezésről. Azért csak a mi írónk, mert alig fordítható? Át-törné rögtön nyelvünk hangfalát, ha nem jött volna — mert nálunk jött! — túl korán ahhoz, hogy kimondhasson mindent, amit a szerelemről, a teljes szerelemről ő és csak ő mondhatott volna el. (Szépirodalmi)

Lázár István